

Leszek Kajzer, J. Kmieciński

Raciążek, gm. Nieszawa, woj. włocławskie

Informator Archeologiczny : badania 13, 233-234

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Najdłużej użytkowanym i najlepiej zachowanym jest kolejny, ostatni już, poziom szósty. W wykopie LX odsłonięto zabudowania zrębowe rozlokowane wzdłuż ulicy okrężnej, według opisanych powyżej zasad. Uwagę zwraca znakomity stan zachowania obiektów. Jeden z nich - zabudowanie mieszkalne - zachowane jest do wysokości belki nadprożnej, a więc z całym otworem drzwiowym /12 belek zrębowego wieńca!/. Odnajdywane wokół elementy rozbiórkowe stworzyły możliwość pełnej rekonstrukcji chaty. Z poziomem tym związane są cztery warstwy moszczenia ulicy, a miąższość warstwy kulturowej wynosi 1 m.

Ogółem w ciągu tegorocznego sezonu badawczego wyeksplorowano ca 800 m³ warstwy kulturowej nasyconej relikdami średniowiecznej architektury grodowej.

Równolegle z omawianymi badaniami prowadzono stały nadzór archeologiczny nad pracami ziemnymi ekip budowlanych. Prace te skoncentrowane były w południowym krańcu skrzydła wschodniego zamku. W trakcie tych robót udało się stwierdzić zasięg grodu od strony wschodniej, a także częściowo rozplanowanie i charakter obiektów zalegających poniżej pomieszczeń zamkowych.

W trakcie prac uzyskano znaczną ilość zabytków ruchomych, które w głównej mierze umożliwiają określenie ram chronologicznych dla poszczególnych poziomów. Podobnie jak w latach ubiegłych obok ceramiki uzyskano znaczną ilość przedmiotów wykonanych z surowców organicznych: skóry, drewna i przędzy, a także zabytków metalowych, kościanych i rogowych. Wstępna analiza pozwala datować sześć poziomów osadniczych pułtuskiego grodu na okres od początku XIII po schyłek XIV wieku.

W chwili obecnej prowadzone są prace terenowe które nieprzerwanie trwać będą całą zimą. W tym czasie ustalony być winien charakter grodowych fortyfikacji od strony wschodniej oraz geneza rdzenia tworzącego sztucznie wypiętrzony nasyp. W sezonie letnim 1980 r. prace będą kontynuowane.

Materiał zabytkowy, a także dokumentacja znajdują się na terenie ekspedycji w Pułtusku i w pomieszczeniach Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej w Warszawie.

RACIAŹEK, gm. Nieszawa
woj. wrocławskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii
w Łodzi

Badania prowadził dr Leszek Kajzer, konsultował
doc. dr J. Kmieciński. Finansował WKZ we Wrocławku.
Drugi sezon badań. Zamek średniowieczny.

Tegoroczne prace skoncentrowano w okolicy i we wnętrzu gotyckiej "kamienicy wielkiej", przebudowanej w drugiej i trzeciej ćwierci XVIII wieku na pałac przez biskupa K. Szembeka. Wykonano 2 wykopy archeologiczne /IV i V/ i 9 odkrywek architektonicznych /4-12/ o łącznej powierzchni 150 m² i orientacyjnej kubaturze 350 m³.

Na południowym skraju wzgórza zamkowego /wykop V/, 5 m poniżej obecnej powierzchni dziedzica, znaleziono poziom kulturowy zawierający konstrukcje drewniane i ceramikę z XI-XIII wieku. Materiał ten pozwala odnieść datowanie grodu do połowy XII w., co potwierdza wzmiankę w tzw. fałszyfikacie mogilneńskim. Nie stwierdzono relikwów wału ani muru obwodowego zamku.

W okolicy kamienicy odkryto relikty artykulacji fasad budynku - lizen i przypór pochodzących z XVI i XVIII wieku /?/. Potwierdzono, zaobserwowane w zeszłym roku, różnice w sposobie fundamentowania poszczególnych partii budynku i możliwość wzniesienia ceglanego trzonu "kamienicy" dopiero w XV wieku. Prowadzono także prace nad rekonstrukcją podziałów wewnętrznych i pierwszej kondygnacji północnej partii budynku.

Badania nie dostarczyły interesujących zabytków ruchomych. Zdecydowanie przeważają ułamki naczyń wypalanych w atmosferze redukcyjnej /ponad 85%/; pozostałe zabytki to typowy średniowieczny i nowożytny materiał "zamkowy".

Na zamku prowadziła badania geofizyczne ekipa z Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ z Poznania pod kierunkiem mgr, inż. A. Różyckiego.

Badania będą kontynuowane.

RADZIKOWO STARE, gm. Czerwińsk
woj. płockie

patrz
wczesne średniowiecze

RESZEL
woj. olsztyńskie

Muzeum Warmii i Mazur
w Olsztynie

Badania prowadziła mgr Izabela Sikorska-Ulfikowa.
Finansował WKZ w Olsztynie. Stódmy sezon badań.
Średniowieczny zamek.

Badania prowadzono na międzymurzu południowym. Miały one na celu odkrycie dalszej części budynku mieszkalnego i średniowiecznych murów obronnych. Wykop 5 przedłużono o 11 m w kierunku wschodnim. W obrębie poszerzonej części odkryto wschodnią ścianę późnośredniowiecznego budynku mieszkalnego przy bramie wjazdowej oraz dobudowaną do niego sień. Wewnątrz sieni znajdowały się dobrze zachowane stopnie ceglane, prowadzące do pomieszczenia z piecami ogrzewczymi i piwnicą, odkrytymi w 1978 r. Budynek mieszkalny na osi wschód-zachód ma długość 14,5 - 14,7 m a ściany biegną wzdłuż murów obronnych po linii prostej. Natomiast ściany wschodnia i zachodnia, o długości 5,5 m biegną na osi półn-wschód na pół-zachód, tak jak przebiega z jednej strony fundament bramy wjazdowej, a z drugiej, mur obronny, zamykający międzymurze od strony wschodniej. Stąd piwnica i sień tego budynku mają kształt nieregularny.